

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. XV. An origo Libertatum Ecclesiae Gallicanae circa veterem disciplinam referenda sit ad Pragmaticam Sanctionem sancti Ludovici.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

44 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
ait, se prætermittere Acta Concilii Parisiensis an. 824. Quod
Gallorum ejus sæculi ab imaginum adoratione abhorrentium hæresim redoleant.
Illæne libertates Ecclesiæ Gallicanæ nuncuparentur? sed re-
cepta fuere in Gallia illius Synodi Decreta, ut ex Gallorum
erga sacras imagines religioso, & antiquo cultu demon-
stratur.

11. Tertium exemplum sumitur à non acceptatis, & non
observatis aliquibus Canonibus octavæ Synodi Constantino-
poli habitæ sub Adriano II. ad quod respondebimus lib.
3. cap. 7.

C A P U T X V.

*An origo Libertatum Ecclesiæ Gallicanæ circa veterem
disciplinam referenda sit ad Pragmaticam Sanctio-
nem sancti Ludovici.*

1. **I**llustrissimus Petrus de Marca lib. 4. de concord. &c.
cap. 9. n. 4. S. Ludovicum, qui decessit anno 1270.
laudat primum libertatis Ecclesiæ Gallicanæ restitorem, his
verbis; Huic gloriosissimo Regi prima debetur libertatis Ecclesiæ Gallicanæ
restitutio, quam suo edicto post mutata disciplinam in Beneficiorum collationi-
bus anno 1268. procuravit; quo uno capite contentiones inter Episcopos, &
Romanam Curiam tunc fere continebantur; Ex quibus verbis duo con-
sequerentur: primum libertates Ecclesiæ Gallicanæ ante tem-
pora S. Ludovici non nisi circa Beneficiorum collationem vio-
latas fuisse; 2. Violationem illam non longè ante tempora
S. Ludovici contigisse.

2. Odiosum certè esset istud principium tum ex parte san-
ctæ Sedis, tum ex parte Galliæ, cum Romani Pontifices ab
antiqua disciplina primum recessisse supponantur, ut Bene-
ficiorum collationem usurparent, tantusque in eo fuisse abu-
sus, ut sanctissimus Rex cum suis Edictis cohibere coactus
sit. Invidiosa etiam res esset quod Galli summum Pontifi-
cem è Gallia ortum, cum aliis virtutibus, tum vel maxi-
mè propinquitatis carnalis in distribuendis Beneficiis, & re-
ditibus Ecclesiasticis, contemptu insignem, ceu tyrannum existi-

existimassent, adversus quem invocanda fuisset potestas secularis, & in rejiciendis illius ordinationibus circa Beneficiorum collationem, & Ecclesiasticorum proventuum constituenda Ecclesiæ libertas. Sed plurima sunt, quæ certissimè suadent constitutionem illam S. Ludovici; quam Pragmaticam Sanctionem vocant, aut suppositam esse omninò, aut nihil adversus sanctam Sedem molitam fuisse.

3. Dum constitutio illa de Beneficiis, & aliis juribus Ecclesiasticis loquitur, nullam omninò summi Pontificis, aut sanctæ Sedis mentionem facit. Cur igitur verba ejus tam odiosa interpretatione in illam partem detorquentur? Ante illa tempora Ecclesia Gallicana injurias quamplurimas circa suos redditus, circa Beneficia, & circa disciplinam perpeffa fuerat à Laicis; iisque malis, ut sese obtulerat occasio, medicatus fuerat religiosus Rex. Ipsemet Petrus de Marca lib. 3. cap. 1. citat eximias ejus literas anno 1228. datas, quibus Ecclesiasticam libertatem, non adversus Curiam Romanam, ut legenti evidenter patet, sed adversus hæreticos, aliosque raptos vindicaverat. *Cupientes, (verba sunt illarum literarum) in primis etatis, & Regni nostri primordiis illi servire, à quo Regnum recognovimus & id quod sumus, desideramus ad honorem ipsius, qui nobis culmen dedit honoris, quod Ecclesia Dei, quæ in partibus vestris longa tempore fuit afflicta, & tribulationibus innumeris conquassata, in nostro Dominio honoretur, & feliciter gubernetur: Unde de magnorum, & prudentium consilio statuimus, quod Ecclesia, & viri Ecclesiastici in terris constituti prædictis, libertatibus, & immunitatibus utantur, quibus utitur Ecclesia Gallicana, & eis plene gaudeant, secundum consuetudinem Ecclesia memorata. Et infra; sane quia Ruptarii solent devastare, ac demoliri terram prædictam, & quietem Ecclesiæ, & Ecclesiasticorum virorum turbare; statuimus, ut omninò Ruptarii illis expulsi pax perpetuò servetur in terra, ad quam servandam dent omnes operam efficacem. Decima sanè, quibus fuit Ecclesia longo tempore per malitiam inhabitantium defraudata, statuimus, & ordinamus, quod restituantur Ecclesiis; Et AMPLIUS LAICI DECIMAS NON DETINEANT, SED EAS ECCLESIAS LIBERE, HABERE PERMITTANT.* Litteræ illæ S. Ludovici in aliis Innocentii IV. ad Reginam Galliæ anno 1250. miris laudibus extolluntur. Utrasque in Archivio Narbonensi asservari testatur Baluzius. De hujusmodi libertatibus adversus Laicorum rapinas, & tyrannides

46 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
intelligenda est Pragmatica Sanctio Christianissimi Regis;
non adversus sanctam Sedem.

4. Carolus Fevret, quem certè Curia Romanæ nimis
favisse suspicabitur nemo, disertè affirmat Constitutionem
illam summi Pontificis jura non attigisse. Ista sunt ejus
verba lib. 2. de abusu cap. 7. n. 3. „Pragmatica S. Ludovici
„Regis non declarat abrogatas esse præventiones; sed tan-
„tùm BENEFICIA ESSE AB ORDINARIIS CONFERENDA
„IUXTA SANCTA DECRETA, ET SANCTIONES CANONI-
„CAS, QUÆ ETIAM POTESTATEM, ET SUPERIORITATEM
„S. SEDIS IN SPIRITUALIBVS ADSTRVNT.

5. Verum quidem est Pragmaticam illam Sanctionem, prout
à Recentioribus refertur, articulum complecti de exactioni-
bus Curia Romanæ, qui articulus 5. est, hisque verbis con-
tinetur. Item exactiones, & onera gravissima pecuniarum per Curiam Ro-
manam Ecclesia Regni nostri impositas, vel imposita, quibus Regnum nostrum
miserabiliter depauperatum exiit, sive etiam imponendas, vel imponenda le-
vari, aut colligi nullatenus volumus nisi dumtaxat pro rationabili, pia, &
urgentissima causa, vel inevitabili necessitate, ac de spontaneo, & expresso
consensu nostro, & ipsius Ecclesie nostri Regni. Sed articulum illum fal-
sò insertum esse, tam efficacibus argumentis convincitur,
ut, si à cæteris non separetur, totam illam Pragmaticam fal-
sam esse demonstrat.

6. Equidem integram illam suppositam esse sentiunt etiam
scriptores Gallici, præsertim eruditissimus vir Ludovicus
Thomassin. tom. 3. de Benef. par. 4. lib. 2. cap. 10. num. 11,
ubi asserit: „eam nullo solido fundamento, neque ullius
„Autoris antiqui, & cui plena fides adhibeatur, testimo-
„nio fulciri. Fufius, & validius eam impugnat cap. 41. n.
4. ejusdem libri, & lib. 3. cap. 24. num. 17. sunt argumen-
ta non pauca contra integram Constitutionem, sed sunt
etiam specialia contra quintum articulum, qui solus, ut dixi,
ad S. Sedem attineret.

7. Primò Pragmatica illa à nemine allegata fuit usque ad
tempus schismatis Avenionensis & contentionis Ecclesie Gal-
licanæ contra Pontifices, hoc est ferè 200. annis à tempore,
quo condita supponitur.

8. Secundò nec etiam tunc in lucem edita fuit, sed ad-
huc

huc plusquam centum annis post eam allegationem, id est anno 1515. in subsidium scilicet alterius Pragmaticæ Sanctionis à Carolo VII. tempore Concilii Basileensis promulgata.

9. Tertiò pluries typis excusa est sine articulo illo supra relato. Eo enim omisso refertur in Bibliotheca Patrum per Margarinum de la Bigne, Doctorem Sorbonicum tom. 6. cujus intra 30. annos tres factæ sunt editiones Parisiis, cum privilegio, quarum ultima est anni 1609. Eodem modo habetur in Bibliotheca Patrum, Doctorum Colonienfium anno 1618. tom. 13. Cæsar Egaffius Bulæus in hist. univers. Paris. an. 1666. edita tom. 3. pag. 391. illam etiam exseribit absque illo articulo.

10. Quartò nullam habet verisimilitudinem, quod sanctus ille Rex, cujus tanta erat in sanctam Sedem reverentia, Edicto solenni Romanæ Curia Officiales, ut jurium Episcopaliū usurpatores comprimere voluisset, eosque tantæ cupiditatis incusare, ut Regnum ab eis suum fuisse ad pauperiem redactum enunciaret. Si qua fuisset adversus hanc Curiam querela; precibus, cohortationibus, monitionibus, vel, si vis, etiam minis significasset; non autem publicâ Constitutione. Qui esset Christianissimus ille Rex, erga sanctissimam Sedem affectus, anno sequenti demonstravit, cum inter alia, quæ filio suo monita, quasi hæreditariam successionem testamentò descripsit; duò ista præsertim commendavit; *Sis devotus, & obediens Matri nostræ Romanæ Ecclesiæ, ET SYMMO PONTIFICI TANQVAM PATRI SPIRITVALL. Præmiserat. Sis diligens, quod omnes subditi tui justitiâ, & pace fruantur; MAXIME AVTEM PERSONÆ ECCLESIASTICÆ ET RELIGIOSÆ.* Adducto deinde Avi sui Philippi Augusti exemplo, qui ab Ecclesiasticis injuriam sibi fieri malebat, quàm cum eis contendendo Ecclesiam scandalizare, sic concludit; *AMA IGITVR Ô Fili PERSONAS ECCLESIASTICAS, ET SERVA PACEM EORVM, QVANTVM POTERIS.* Quis credat Principem, qui filio exemplum proponit tolerandæ injuriæ ab Ecclesiasticis viris illatæ, diffidii cum eis vitandi causa, anno præterito jugum non sibi, sed Regni sui Beneficiis à Curia Romana impositum Pragmaticâ suâ Sanctione compescere voluisse? Non erat certè mos ad-
huc

48 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
huc inductus, nec à S. illo Rege profectus est, autoritatem
Regiam sanctæ Sedis ordinationibus opponendi, sed potius
Ecclesiam à Laicorum vexationibus vindicandi.

11. Quintò, anno 1268. quo condita fertur hæc Pragmatica,
S. Ludovicus ad secundam in Terram sanctam expeditionem
cum summi Pontificis consilio se accingebat. Quare improba-
bile omninò est, sanctissimum illum Regem immoderatas Offi-
cialium Curia Romanæ exactiones Papam celaturum fuisse,
iisque remedio ipsi Pontifici probroso (cùm in eum recide-
rèt Officialium culpa) occurrere maluisse.

12. Sextò præsertim cùm tunc temporis Ecclesiæ præflet
Clemens IV. Natione Gallus; alienissimus ab omni avaritia,
& carnali in parentes affectu, quorum occasione bona Eccle-
siastica sæpè cumulantur, & dilapidantur. De illo Pontifice
sic loquitur Genebrardus ad annum 1265. *Optimus Pontifex bona
Ecclesiæ optime dispensavit. Cùm duas filias ex mortua uxore ante Pontificatum
suscepisset; uni in Monasterio collocata triginta tantum libras dedit. Alteri
300. libras dotis nomine, Clerico nepoti tres Præbendas habenti duas abstulit,
se dicens Deo, non carni; & sanguini velle acquiescere.* An igitur sub
tali Pontifice opus fuisset ut S. Ludovicus Edicto suo Roma-
næ Curia rapacitatem susteret, aut Beneficiorum, & bono-
rum Ecclesiasticorum administrationem, & usum, quæ res
ad Ecclesiæ jurisdictionem propriè pertinet, Pragmaticâ san-
ctione moderaretur.

13. Si quod fuisset tunc temporis exactum ab Ecclesia Gal-
licana subsidium, non nisi ad iuvandum in expeditione belli-
ca S. Ludovicum impendendum fuisse prudentissimus quisque
judicaret.

C A P U T X V I.

Vera origo, & progressus libertatum Ecclesiæ Gallicanæ.

x. **E**X omnibus malis, quæ dissidium inter Bonifacium
VIII. & Philippum Pulchrum consecuta sunt, maxi-
mum, & aliorum quamplurimorum causa fuit schisma. Cùm
enim Clemens V. Philippi operâ ad summum Pontificatum
euectus